

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 korona
 Fél évre 4 korona
 Negyed évre 2 korona
 Egy szám ára 20 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

Lapunk számára hirdetések minden bel- és külföldi hirdetési iroda elfogad.

Nyitlitter sora 40 fillér

POLITIKAI HETILAP

Magyarok Csehországban.

A nemzetiségi lapok e tanév beálltával újabb felhívást közölnek, melyben a közönség figyelmébe megint a cseh és morva kereskedelmi és gazdasági iskolák felé irányítatik.

A dologgal éppen ilyen időben tavaly is foglalkoztunk már. Nem áll ugyan rendelkezésünkre pontos adat, amellyel megvilágítani alkalmunk lenne a múlt évben megvilágított látott hasonló felhívások hatását és eredményét, mégis, tekintve, hogy a tavaly ajánlott három iskolával szemben ma huszat emlegetnek már, azt kell feltételeznünk, hogy az előző évi mozgalom éppen nem lehetett minden eredmény nélkül való.

A tót tanuló ifjuságnak ezt a külföldre való internálását tisztára annak az igyekezetnek szeretnők tulajdonítani, amely a tót nemzetiségi körökben a kultúra emelésével kapcsolatban, a gazdasági viszonyok fellendítését célozza.

Ismételjük, hogy tisztára annak.

A legmesszebbmenő jóindulatu tárgyilagosság szempontjából bírálva el a mozgalmat, talánunk ugyan benne valamit ebből is, elismerjük.

Megtaláljuk benne azt a senkitől el nem vitatható akaratot, amely a külföldi viszonyok tanulmányozásából kívánja tapasztalatait bővíteni, sőt talánunk benne valamit abból az igyekezetből is, hogy a külföldi itt-ott talán fejlettebb intézmények megismeréséből nálunk anyagi tőkét kovácsolni törekszik.

Mégis többnyire látszat ez csupán.

Látszat, mert az odautalt serdületlen, a falusi iskolákból fölkerült, tehát a vázolt kulturintézmények megismerésére, felfogására, de különösen azoknak átültetésére alkalmatlan elemről van itt szó. Olyan ifjakról, akik otthon az ekeszarva, vagy a falusi bolt pultusa mellől egyenesen kerülnek oda, akik következőleg megismerhetik ott a szakélet egyes gyakorlati fogásait, de a dolgok valódi megemésztésére sem alapjuk, sem fejlettségük nem lévén, azt

ittthon értékesíteni még a maguk érdekében sem, az általános gazdasági föllendülés szempontjából pedig még kevésbé tudják.

És hol marad akkor a szigoruan vett kulturális szempont?

A kulturális szempont abban az értelemben, amelynek mérlegetésénél az eredményt szembe kell állítani az érdekében hozott áldozatokkal? Hoznak-e vajjon annyi szellemi fejlettséget onnan, amennyi az elsajátított minimális szakképzettség kikapcsolása mellett arányban állana a fáradsággal, amellyel azt külföldön keresik?

Ezekre a kérdésekre sem tudunk határozottan felelni, annyi azonban megállapítható, hogy ha az ifjak ott szakképzettséget és némi szellemi tornát keresnek csupán, úgy fölösleges azt a messze idegenben hajszolni akkor, amikor azt és talán többet kevesebb fáradsággal és kényelmesebben is elsajátíthatnák itthon. És ha szembeállítjuk még azt az elmaradhatatlan szempontot, hogy az ilyen ismeretek megszerzésénél, de értékelésénél különösen, a kereskedelmi és földmívelési ugynevezett helyi és talajviszonyok ismerete szükséges, amely szempont a mi iskolánkra utalná őket, úgy teljesen elesik az a jóhiszemű föltevésünk, mintha a művelődési szomj volna az, amely az ifjakat oda vonzza, vagy küldi.

Hol keressük tehát az okot?

Már az a mód, mellyel a kívándorlást a Slovenský Týždeník ajánlja, arra a térre irányítja figyelmünket, ahol a tót nemzetiségi tuzók az u. n. „nemzeti kultúra“ megteremtését hangoztatják, ahol minden eszközt fölhasználnak ennek látszólagos eredményei érdekében is csak azért, hogy valamit felmutathassanak ott, ahol nemzetiségi programjuk a legtűrelmetlenebb jelszókkal harsol.

De világosan látszik ez a cseh és morva hivatogó szíren hangokból is. Ezekből megtudjuk, hogy ott a tót ifju különösen kedvelt, dédelgetett és keresett cikk, akit ha jön, szívesen látnak, tartják és eltartják

megélhetési eszközökkel — és munkával egyaránt. És megtudjuk, hogy biztosítókat nyújtanak ezen iskolák; nem arra nézve, hogy szakképzettséggel látják el a vándort, hanem sokkal inkább abban az irányban, hogy *öntudatos szláv* emberré válik az illető, aki aztán otthon „*elnyomott tót nemzetiség*“ e téren is különös szolgálatot tehet.

A cseh-tót kulturális kölcsönösség működik itt tehát. Az a mozgalom, amely Felsőmagyarországot szemelte ki meghódítandó gyarmatul, melyben a tót kultúra jelszava alatt irtóháborut indít minden kulturális intézménynek, amely a magyar nyelv v. szellemmel némi vonatkozásban áll s amely az így megmivelní óhajtott talajba egyidejűleg a saját csemetéit akarja elhelyezni, hogy azokból a tisztá tót Felvidék eszméjén át az egyéb irányú cseh-tót egység is kifejlődhessék.

Nem tudjuk, mennyit telepített át hozzánk máris ez a gondoskodó hév, de mintha hatóvá érezhető volna már azokban az eseményekben, amelyek a morva határszéli helyeken a legutóbbi időkben merültek föl a magyar hatóságok nem csekély meglepetésére.

Tegyük föl azonban, hogy míg teljesen mentek vagyunk, hogy nem akadt még ifju, szülő, aki a csábító szírenhangoknak engedett volna s hogy így a legközelebbi időben erről az oldalról veszély még nem fenyeget. Igen, de ki biztosít minket arról, hogy ez mindig így is marad, ki az, aki remélni merné, hogy a dolgok szabad folyása esetén a mozgalom nem fog fejlődni tovább?

A tót földmives szereti fiát otthon segédkezve látni, e segítségétől nem válik meg szívesen, de vajjon nem fog-e engedni egyszer mégis a kecségető ígéreteknek, hogy fiát ingyen tartják el, ingyen tanítják s okos embert nevelnek belőle? És akkor csak egy szem induljon meg, a lavina rohamosan nőni fog tovább...

Ennek eredményei pedig legalább is nem kívánatosak annak az országnak, melynek lakossága egyébként

is minden elképzelhető szempont szerint és annyira szétszakadozott máris, hogy az ezt célzó újabb mozgalmak itt könnyen teljes szétesést hozhatnak.

Ha ez a kifelé való szállítás egyébként semmi veszélyest nem is rejlene magában, már ebből a szempontból is üldözni kellene. —dr.

Legújabb esábitás a cseh iskolákba. A Slovenský Týždenník legutóbbi (35.) száma feltűnő helyen a következőket közli: „A cseh iskolákba! A magyarbródi cseh realiskola I. osztályába felvesznek egy tót tanulót. Kap teljes ellátást, iskolai segélyt és tandíjmentességet. A hodini realiskolába pedig kettőt.“ Ezt a kivándorlást dr. Blaho Pál orsz. képviselő kizvetíti.

A zsolnai zsinat jubileumának utóhangjai is vannak, még pedig a Národnie Noviny-ban. Minden kommentár nélkül adjuk le a lap véleményének rövid foglalóját. Az ünnepegy eszerint nem volt jubileum, hanem nevetséges paródia. A 300 év előtti viszonyok rosszakaratú elferdítésével a magyar szovinizmus ürte volna itt is egyik ünnepe. Mert — ugymond — a zsolnai zsinat akkor nem volt más, mint a felvidéki tótságnak vallás-alapon való olyan szervezése, amely annak politikai jogait is kidomborította, még pedig a magyar és német evangélikusok rovására. Ennek megfelelőleg Lányi és a többi megválasztott szuperintendens, de a közreműködő országnyagok és Thurzó nádorral élükön is mind üntudatos tót nemzetiségiek lettek volna. Most már tudja azt, hogy ez a zsinat a Boesky-féle felkeléssel szoros történelmi vonatkozásban van, vártuk, hogy a lap öt is a tót nemzetiségi párt részére sajátítja ki. Ezt már egy lélekzetre megiehetette volna. Beletörődünk azonban, hogy az ezegyszer elmaradt.

T Á R C A.

A protestantizmus Turóczban s a zsolnai 1609. évi egyházi gyűlés.

— A „Felvidéki Híradó“ eredeti tárcája. —

Irta: Bráz Béla.

Miután a felsőmagyarországi vármegyék az új vallást elfogadták, Turócz vármegye is 1580. év körül behódolt az új hitnek.

Nagy lendületet adott az új vallás terjedésének, hogy a vármegye mágánai és főnemesei lettek először az új vallás apostolai. A vallási színezetű nemzeti felkelések idejében az evang. vallás már teljes virágzásában volt e megyében. A Boesky-féle felkelések tüze már égett e megyében s az ujonnan reformált megye Boesky alatt teljes védelmet nyervén, a kath. ügy végnappait élte.

Az új vallás első s leglelkesebb védői s terjesztői vármegyénk főurainak nejei voltak. Thurzó Erzsébet, báró Révay Gábor főispánné, férjét szeretlő rábeszéléseivel az evang. hitnek 1580 körül megnyeri. Fia báró Révay Péter a kiftűnő író, koronőr s a megye nagynevű főispánja nejevel, Forgach Máriaival a leglelkesebb evangélikus s nemesak „flos hungariae“, de az új vallásnak is „ékes

A magyarság térfoglalása.

Irta: Dugovich Titus.

I.

Alig néhány évtizede, hogy vezéropolitikusaink mindazon morális és anyagi előfeltételek ismeretében, melyek egy nagyrahivatott népfaj abszorbeáló képességét hatékonyá teszik — szinte profétai lélekkel — a jelen és a jövőendő nemzedék törekvéseinek végső céljával, odaállították a legszebb és legmagasztosabb ideát, a nyelvben egységes Magyarországot megteremtését.

Megvalljuk őszintén, bármily lelket megkapó legyen is ez az eszme, de meghánytorgatva minden körülményt és ismerve fajunk gyengéit, ha arról mint végcélról nem is mondhatunk le teljesen, mégis alig tekintettük egyébnak, mint egy szép, lelkünknek tetsző álomnak, melyre már alaptérmetésünkből kifolyólag annyira hajlandók vagyunk.

Mert a morális és anyagi eszközökön kívül, melyeket bár minden bizonnal magunkénak vallhatunk, nem hittünk elsősorban fajunk komoly, csüggedhetetlen, minden akadállyal megküzdő kitartásában, amely pedig első posztulatuma ennek a nagy nemzeti feladat sikerének. Az első nehezebb akadály felmerülésénél, több bennünk az abdikációra való hajlam, mint a küzdeleshez szükséges bátorság. A legelsőbb, a legostobább és legigaztalanabb kül- vagy belföldi támadásra, melyben oly gyakran van részünk, erőt vesz rajtunk a lojális érzékenység s megpirogatott gyermek módjára, odahagyjuk a küzdő teret, sarokba állva, tovább sóhajtozunk az

egységes magyar nemzeti állam ideája után.

Igen gyakran pedig, kizárólag belső politikai vagy párttaktikai szempontok érvényesítése miatt magunk tesszük alku tárgyává ezeket a leg-szentebb érdekeket s nem egyszer évtizedek kitartó munkáját dobjuk áldozatul oly muló sikerekért, melyeknek erkölcsi értéke, fajunkra háramló haszna, a cserébe adott áldozatértéknek jóval alul maradnak. Mert az ily nagy nemzeti érdekekkel való taktikázás megingatja elsősorban a magyar népek törekvéseink komolyságába vetett hitét, másodsorban pedig munkakedvét szegi azoknak, kik ezért a mindenekelőtt való célért, a magyar faj megerősödéséért, az egységes nemzeti állam eszméért, évtizedeken, egy emberöltőn át készsége odaadással dolgoztak és fáradoztak, sőt ha a körülmények úgy kívánták, az eszme érdekeiben áldoztak is.

Az eszmék tusája nem ismer ugyanis egyezkedést, nem tűr megalkuvást. Az eszmének csak győznie vagy bukni lehet. Az alku már magában fél vereség. Az alkuvás tárgyát képezhető eszme nem áll azon a magaslaton, mely mindenre kész prozelitákat teremjen. A magyar faji törekvések eme fenséges ideájának pedig lelkes, kitartó hívókra és munkásokra van szüksége, hogy a győzelem babérját maga számára követhesse.

Fajunk eme hibáinak, eme gyengéinek, belső és külső ellenségeinknek, faji egységre való törekvéseink ellen folytatott ádáz aknamunkájának ismeretében, teljesen indokolt volt az a lemondó álláspon, melyet a felvetett

virága.“ A kath. vallás, írja Pázmán, sokat szenvedett alatta.

A zsolnai egyházi gyűlésen kiftűnő szónok s bátor harcosa Luther tanának.

Teufflin (alias Teuffel) Erzsébet, br. Révay Pál neje, német származású hölgy két papot tart Blatinca várában s nem riad vissza semmi eszköztől az új vallás ügyében. Leánya Révay Kata, Szidónia Ostrosith Andrásné, valamint Révay Erzsébet, báró Calisia Keresztélyné a protestantizmus áldozatkész terjesztői.

Hatalmas támogatói s terjesztői voltak az új tannak a Beniczkyek és Justhok.

Beniczky Miklós alispán 1570 körül még buzgó katolikus s Oláh Miklós esztergomi érseknek jó barátja s kedves komája volt. Fiait Tamás, Gáspár, Benedek, Ferenc és Jánost, (leányai, Zsófia, Borbála, Martha és Anna) végrendeletileg az érsek pártfogásába s neveletésére biza. De a keresztfiuk nem igen vették be a lelkiatya intelmeit, inkább az új hitet fogadták el. Gáspárnak fia Márton alnádor, rendületlen s buzgó protestáns, ki a zsolnai gyűlésen nagy szerepet játszott.

Justh Miklós 1600 körül még a neczpáli kath. egyház patrónusa, de neje Mérey Anna megnyeri az új hitnek. Ily viszonyok közt az új hívők száma folyton szaporodott, a fő-

nemességet követte a köznemes, ezt pedig a jobbgység, ugy hogy 1580—1600 között a papság száma annyira leapt, hogy egyes vármegyékben nem lehetett kath. papot találni, mert áttért az új vallásra s megyénkben is, Zniót és a két német községet kivéve, nem volt kath. pap. Bocsyay István 1604-ben és 1606-ban elfoglaltatta Zniót s a jezsuiták onnét Sellybe menekültek; Czobor Mihály által pedig Blatinca várát foglaltatta el.

Az 1608. évi bécsi egyezmény után úry-szólván az egész megye evangélikus lett a Rakovszky család kivételével, amely híten kath. tradíciójához, hogy t. i. őse Márton IV. Béla Király udvari káplánja szerzte a birtokot, megmaradt ősi hitében s a szentpéteri Dávid család.

Az evangélikus vallás gyors elterjedése általánossága hozta magával, hogy egyházi szervezetet nyerjen az 1608. évi t.-e. alapján. Háromszáz éve, hogy a felvirágozott új vallás egyházi szervezetté alakult át s mint ilyen egyházi főt választott magának. 1600 körül egy tudományos egyén tűnik fel Szklabina várában Révay Péter főispán udvari hitszónoka s az új hit lelkes terjesztője. A főispán megkedvelte buzgó papját, aki 1609. évi november hó 22-én a főispán támogatása melletti magyar nemességet kapott s ezen férfit Lányi, másképp Török Illés hitszónok.

ideával szemben elfoglaltunk s e tapasztalatok birtokában sem a szabad- elvűpárt, sem az utóbbi évtized politikai alakulásainak uralma alatt hozott, bár sok tekintetben rendkívül fontos törvényes intézmények egész sorozatának sem tulajdonítottunk oly rendkívüli hatást, mely a magyarságot a vázolt célhoz, előrelátható időn belül észrevehető arányokban közelebb hozza.

Uthhez járult még az a sajnos kör-
 1890
 lülmény is, hogy az az öntudatos nemzetiségi politika, melyet Tisza Kálmán a hetvenes években annyi körültekintő bölcsességgel inaurált, s melyet utódai közül talán csak Bánffy Dezső báró fogott fel egyedül helye- sen, lassanként kicsuszott vezető poli-
 1890
 tikusaink kezéből s e hunskba vágó kérdés kezelését illetőleg az a színtelenség foglalta el újra helyét, mely csak az alkotmányos idők be- álltakor uralta a nemzetiségi viszonyok félreismerésében leledző lelkeket, s amely kor törvényes intézményei sajnos, ma is leginkább hátráltatják azt az előrehaladást, melyre faji me-
 1890
 gerősödésünk szempontjából, joggal igényt tarthatnánk.

Ugy látszik azonban, hogy azt a mulasztást, melyet önmagunk iránt vétkesze elkövettünk, pótolta némi- leg az az abszorbeáló képesség, az a hódító erő, mely fajunk kulturális előrehaladottságából táplálkozik, té-
 1890
 lenségtünket, gyámoltalanságunkat helyrehozta a gazdasági fejlettség, mellyel ma, a kenyérért való küzde- lem korában, a nemzetiségek felett dominálunk.

A nagy lelkiismeretességgel össze-
 1890
 gyűjtött statisztikai adatok ugyanis

amellett bizonyítanak, hogy a magyar-
 1890
 ság térfoglalása, bár ha lassu tempó- ban is, de biztos lépésekben halad előre, s az a számadathalmaz, mely a faji térhódítás mellett sorompóba állit-
 1890
 ható, ama reménynek szolgálhat bizo- tos alapjául, hogy az a magasztos idea, melyért annyi magyar szív dobog hevesebben, egy öntudatos megalku-
 1890
 vást nem ismerő nemzetiségi politika esetén, bár a messze jövőben is, de elérhető lesz.

A magyar faj, a magyarság térhó-
 1890
 dítása mellett szól elsősorban az a körülmény, hogy a magyar anyanyelv-
 1890
 vüek élveszületésének arányszáma, a legutóbbi 9 év adatai szerint, utó-
 1890
 éri, de legtöbb esetben túlhaladja azt a százalékos arányszámot, melyet az 1900. évi népszámlálás eredménye a magyar anyanyelvekre nézve meg-
 1890
 állapít.

Állításunk dokumentálására adjuk
 1890
 a következő kimutatást:

Élveszültek anyanyelv szerint												
A 1000 élve- zülthez képest a lakosság nemzetszám- hányadának aránya												
900 901 902 903 904 905 906 907 908												
é v b e n												
magy.	51.0	51.1	51.7	52.1	51.9	52.4	52.9	53.0	53.6	51.4		
német	11.1	11.1	10.8	10.7	10.4	10.2	9.9	9.7	9.6	11.8		
tót	13.3	13.2	12.9	12.7	12.7	12.5	11.9	11.9	12.2	11.9		
oláh	16.0	15.8	16.1	16.0	16.4	16.8	16.7	16.9	16.3	16.7		
ruthén	2.7	2.7	2.8	2.7	2.8	3.0	2.8	2.9	3.0	2.5		
horvát	1.3	1.2	1.1	1.9	1.9	1.9	1.2	1.2	1.1	1.1		
szerb	2.8	2.7	2.7	2.9	2.9	2.8	2.9	2.8	2.6	2.6		
egyéb	1.8	1.8	1.8	1.7	1.7	1.6	1.7	1.6	1.6	2.0		

Amíg tehát a magyar anyanyelvüek
 1890
 születesének 1900. évi százaléka, a népszámlálási százalékos arány szá-
 1890
 mán alul maradt, addig már az 1908. évi eredmény, az arány számon felül
 1890
 2.2 többletet tüntet fel javunkra. Az ország népességét alkotó többi nem-
 1890
 zetiségek között határozott és állandó

fogyatkozás csak a németség szüle-
 1890
 tési arányánál konstatalható, míg ellenben a tótságnál és a többi nem-
 1890
 zetiségnél csak az 1900. évi ered- ményhez mérten állt berországadás.

A most közölt kimutatás arány-
 1890
 számát, illetve a magyar nemzet és a többi nemzetiségek anyanyelve szerinti szaporodását még világosabbá
 1890
 tesszük abban az esetben ha, a szüle- tési arányszámokkal párhuzamosan ki-
 1890
 mutatjuk a lefolyt kilenc év anya- nyelv szerint csoportosított halálzási
 1890
 száalékait is.

A halálzások aránya anyanyelv szerint												
1900 901 902 903 904 905 906 907 908												
é v e k b e n												
magyar	49.0	49.0	49.8	50.8	50.7	52.2	51.7	51.1	51.0			
német	11.0	11.1	11.4	10.4	10.6	10.0	9.7	10.0	10.0			
tót	13.0	13.2	13.1	12.4	12.3	12.0	11.7	11.6	11.7			
oláh	18.0	17.9	17.9	18.1	17.5	17.0	18.1	18.2	18.1			
ruthén	2.6	2.6	2.7	2.7	2.6	2.5	2.5	2.7	2.7			
horvát	1.2	1.2	1.2	1.1	1.1	1.2	1.1	1.1	1.2			
szerb	3.2	3.0	3.0	3.3	3.4	3.3	3.4	3.5	3.5			
egyéb	1.9	2.0	1.9	1.7	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8			

Az így csoportosított halálzási
 1890
 arányszámokból kitünik, hogy a ma- gyarság halálzási arányszáma az
 1890
 1905. és 1906. év kivételével a már közölt népszámlálási arányszámalékon
 1890
 jóval alul maradt, míg a nemzetiségek halálzási arányszáma, ezen már
 1890
 említett arányszámot, kivéve a németség, majdnem minden évben túl-
 1890
 haladta s így világos, hogy ezen kedvezőtlen halálzási hányad, a nemzetiségek tényleges szaporodását
 1890
 rendkívül hátrányosan befolyásolta, ami kitünik azonnal, mihelyt az
 1890
 alapul vett kilenc év születesi és halálzási átlag számait összehason-
 1890
 litjuk.

Később 1606-ban szentilonai lelkész, végre
 1610. évben a nevezetes Zsolnai ev. gyűllé-
 1610
 sen 5 vármegye szuperintendense.

*

Gróf Thurzó György 1609. év június ha-
 1609
 vában meghívja Turócz vármegye közönségét a folyó hó (július) 15-én tartandó szuperinten-
 1609
 dens választáson Zsolnára. A leirat első arti- kulusa szerint a vármegye jónak látta indít-
 1609
 ványozni, hogy 3 szuperintendens választassék, egy Trencsén megye és a Bajnóci kertlötbe, a második Zólyom és Turócz vármegyék részére, a harmadik pedig Árva és Liptó részére. Ha az Isten egy rendelné, hogy egész Nyitra is
 1609
 hozzánk csatlakozik a megyék tetszésére bi- zatik, hogy összesen egy, vagy pedig minden
 1609
 megye külön válasszon magának szuperinten- densét.

Hozzájárul a megye ahhoz is, hogy egy-
 1609
 házi tanácsosok — seniores decani — választassanak, de oly módon, hogy minden me-
 1609
 gyében a megyebeliek és egy háztanácsból választassanak és pedig alkalmas, tudós, jámbor és tekintéllyel bíró egyének, kik jó
 1609
 példával járuljanak elől.

A seniorok részére hozandó törvényeket a nevezett vármegyéknek egyháztanácsa —
 1609
 contubernium — Zsolnán vitatja meg. De oly törvények hozandók, amelyek a nevezett
 1609
 egyházmegyékben biztosítják a szertartások

és a rend egyöntettségét és azonosságát. A papok avatására nézve a megye jónak látta azt, hogy a megválasztott 3 szuperintendens évenként háromszor az arra kijelölt helyen
 1609
 jöjjenek egybe, felváltva először egyiknél, aztán a másodiknál s végre a harmadik szuperintendensnél. Akik az egyházi rendet fel
 1609
 akarják venni, azokat a vittenbergi akadémián nyert tudományból s ceremóniából szigoru
 1609
 vizsgálat alá vessék, ezen felszentelési szán- dékukat egy hónap előtt jelentsék be a szuperintendensnél. Az ordinandusok legalább
 1609
 25—26 éves fiatal emberek legyenek, alkalmasak a tanításra s kik ezelőtt iskolákat vezettek s az ifjúságot tanították. A papi
 1609
 felszentelésen a szomszédos pásztorok s a tanulóifjúság is megjelenhet, a felavatásról
 1609
 jegyzőkönyv vezetendő. A házassági ügyek- ben, valamint oly végrendeleteknél, ahol az
 1609
 egyház részére valaki végrendekezett, a szuperintendens mellett, kinek megyéjében ezen
 1609
 ügy felmerült, jelen legyenek jogtudós jámbor egyházi személyek, de sem rokon, sem érde-
 1609
 kelt fél, de ha ilyenek ott nem találhatnának, a szuperintendens más egyházi megyéből is
 1609
 hívhat ilyeneket.

A szuperintendensektől kiveendő eskü-
 1609
 forma az V. Károly által 1530. évben kiadott augsburgi törvények alapján készitendő.

Ha az egyházi javak némelyek által el-

foglaltattak volna, az új szuperintendens egy-
 1609
 házi kertületében kérje és szorgalmazza azok visszaadását. A visszatérítés módzata Zsolnán
 1609
 állapítandó meg.

Az egyházak szétválásata, vagy az egyházi birtokoknak az egyháztól való elkülönítése tiltatik s ha valaki ezt megtenné, a szuperior által felhívandó a visszaadásra.

A szuperintendensnek halála esetén leg-
 1609
 alább is három hónap alatt, de mielőbb is a két szuperintendens a főispánnal vagy az alispánnal s a vármegyék előkelőbb nemesei-
 1609
 vel közölje szándékát s a választási aktusra meghívja az egyházi és világi tagokat, a közgyűlés válasszon helyottest.

A lelkesi állásra meghívandó papokat sem a patrónusok, sem a hívek nem eszkö-
 1609
 zölhetik külön, hanem együttesen s közös akarattal.

Ha az egyházi patrónus a hívek meg-
 1609
 hívását nem akarja magáévá tenni, szólítsa fel őt a szuperintendens, hitbuzgó s jámbor jogtudós egyének által győzze meg őt arról, hogy a viszálykodás árt a hitnek s ez által a hívek visszatérhetnek.

A meghívott tartozik a szuperintendens előtt megjelenni s ítéletét elfogadni „sub poena excommunicationis“. Hogy minden ezen fontos ügy kellő elintéztét nyerhessen, a zsolnai gyűlés alkalmasabb időre tüzendő

	magy.	német	tót	olák	rutén	horvát	szerb	egyéb
élve született	521	103	129	163	28	14	29	17
meghalt	505	104	123	179	26	11	33	17
(tényleges szaporodás v. fogatkozás)	+16	-01	+06	-16	+02	+03	-04	—

A magyarság országos növekedési átlaga tehát az alapul vett kilenc év alatt 1.6 százalékosat tesz ki, míg a nemzetiségek tényleges szaporodása legtöbb esetben elenyésző csekély, vagy éppen semmi.

Megyei és községi ügyek.

(*) A belügyminiszter a tudóbbetegkért. A m. kir. belügyminiszter f. évi augusztus hó 23-án 115966. számú körrendeletével felhívja a vármegye közönségének figyelmét arra a körülményre, hogy a József kir. herceg szanatórium egyesület évente „Csak egy virágzását” cím alatt megtartani szokott könyvrodomány gyűjtési akcióját, tekintettel arra, hogy az egyesület a legnemesebb emberbaráti célokat szolgálja, a legmesszebbmő odaadással támogassa.

(*) A znióvárjai tanítóképző megnyitása. A znióvárjai állami tanítóképző intézet megnyitása, tekintettel a képzőintézetben kiüthető járványos betegségre, az alispán rendelkezése folytán f. hó 15-éig elhalasztatott. Ez a preventív intézkedés azért vált szükségessé, mert a képzőintézet szolgálgatja gyermekei körében megbetegedvén, a bevonuló növendékeket nem volt szabad kitenni a fertőző betegség veszélyének.

(*) Erdészeti bizottsági ülés. A vármegye közigazgatási bizottságának erdészeti albizottsága a f. évi augusztus hó 31-én délután 2 órakor Cserei Emil helyettes elnök vezetése mellett ülést tartott. Az ülésen a folyó ügyek intézettek el.

(*) Jóváhagyott számadási zár-lat. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter f. évi augusztus hó 24-én 49812. szám alatt kelt rendeletével a Stubbyafürdői utvonallap 1909. évi számadási zárlatát jóváhagyta.

(*) Védekezés a kolera ellen. A m. kir. belügyminiszter rendelkezéséhez képest a turóczenzertmárton—blatnicai járás főszolgabírája elrendelte, hogy a körörvosok, a jegyzők és a községi bírák segédlete mellett a házak udvarát, lakásait, de különösen az ivásra szolgáló vizek, kutak állapotát vizsgálják meg s ott ahol annak szüksége mutatkozik, tegyenek meg minden lehetőt, hogy a fertőző anyagokat távolítsák el. Ha a tulajdonos a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket három napon belül nem fogantatosítaná, úgy ezt az előjárás lesz köteles fogantatosítani az illető fél terhére, sőt a szükséges költségeket előlegezheti a községi pénztár terhére. A rendelet végrehajtásáról személyesen fog az intézkedő hatóság meggyőződést szerezni.

(*) A szucsányi patikaügy. A m. kir. belügyminiszter legutóbb kelt rendeletével a szucsányi patikajogot végleg Benács Brunó gyógyszerészre ruházta át.

Színészet.

Szabados László, a Felsőmagyarországi színi kerület derék és törekvő igazgatója ismét közöttünk van — a már látottak után itélve — a tavalyinál jobban összeállított színtársulatával. Szabados törekvése ugyanis, az alatt az öt év alatt, mióta e kerület vezetésével megbízottat, mindenkor az volt, hogy a közönség műtélését, bár anyagi áldozatok árán is, de kielégítse. Ez irányban kifejtett elismerésre méltó buzgalma nem lohasztotta le még az a mostoha elbánás, az a méltánytalanság, az a legtöbb esetben megmagyarázhatatlan közöny sem, melyet sajnos közönségünk részéről gyakran kell tapasztalnia.

Hiszzen pirulva léptünk be esténként az trosségtől kongó nézőtérre! Pirulunk a szégyentől, hogy az igazi magyar kultúra osarnoka tressen látog a deszkák előtt akkor, míg egy egy ostoba tingli-tangli vászonbódéjában valóságos harezot vivunk a jobb helyekért.

A mozi tömött volt minden este. A *csirkusz* bár kizs és gyatra, zsufofásig megtelt a boharangozó muzikaszó után, csak éppen a magyar színésztetere nem jut, csak ez az igazi élvezettel egybekötött áldozat fáj a zsebünknek.

Pedig őszintén mondhatjuk, hogy Szabados László megérdemelné közönségünk részéről a legmesszebbmő pártolást. Társulatának minden tagja hivatása magaslatán áll s a külsőségekben is annyit nyújt, amennyit kevés vidéki szintársulat.

Reméljük, hogy közönségünket az első két előadástól nem is annyira a mindenesetre rosszalandó közöny, mint inkább az a kellemetlen időjárás, az a zuhogó eső tartotta vissza, mely elveszi kedvünket még az utára való kilépéstől is.

*

Szabados társulata Földos Imre „Kuruzs-ló”-jában mutatkozott be estüörtökön a folyó hó 1-én. A darab főszerepét a társadalmi rend felfogása szerint büns uton diplomához jutott orvos szerepét *Ungváry Mór* oldotta meg oly fényes sikerrel, hogy hibátlan alakításához igazán gratulálhatunk. E művészi alakítástól semmivel sem maradt hátrább J. Széll Erzi (Ilma) pompás játéka. Közönségünk őszinte elismeréssel is adozott egy a művészeknek, mint a művésznőnek. A kisebb szerepekben pompás alakítást mutatott be Jeszenszky Dezső (Vödör Kajetán), Benes Ilona (Csáthyne), Szabados László (Schilling), Nyáray Dezső (Zsámoly).

A folyó hó 2-án Heltai Jenő énekes bohózata: „Az édes teher” került színpadra. Bár a közreműködők mindent elkövettek a darab

ki. Kiküldetett a megye részéről Beniczky Márton, Ruttkay János alispán, Huszár Péter és Troncszky Miklós. A követek Zsolnáról visszajövet, 1609. év július 16-án tartott megyei közgyűlésen számoltak be kiküldetésükről.

„Mielőtt munkálkodásunkról jelentést tennék, örök tudót kívánunk az Urban. Mivel Migos és Ngos gróf Thurzó György árvaügyei főispánnak és némely főúrnaknak úgy tetszett, hogy minden megyéből egy a világiak, mint az egyháziak közül érett megfontolásra és jámbor férfiak küldetessenek Solnára, hogy ott közös szavazással választanak egy alkalmas férfit, vagy többet is, akik őket kormányozzák s tetteiket igazgassák s a jelenlevőknek kézfelétel által az egyházi rendet kiszolgáltatassák s hogy így a legutóbbi országgyűlésen szentesített vallásszabadság 1. szakasza megerősítést nyerjen. Mi a méltóságos ur által felszólítatva, ott a legnagyobb örömmel megjelentünk, hogy a szuperintendens, illetve szuperintendensek választására közös szavazatunkat leadhassuk. Isten segítségével oda is érkezünk s Thurzó megye határozatainak főbb vonásait elő is adtuk s a szavazatszedő jegyzőknek szavazatunkat le is adtuk. De mivel a megyéknek legtöbb követői kellő utasítással nem voltak ellátva, sőt némelyek közülük csakis korlátolt

megbízással voltak felruházva s így teljes cselekvési és szavazati joggal nem bírtak, azért akik ezen legkegyesebb gyűlésen jelen voltak azt végezték, hogy a választási jegyzők által felvett összes okmányok zsinórral átköve s becsoomagolva a gyűlés jelenlétében lepecsételtessenek és a gróf urnak hiteles embere által az ő kezébe adattassanak s a gróf ur s az ország főurai által a gyűlésre új nap tűzöttessék ki. Midőn pedig azon boldog és szerencsés nap elérkezik s viszontlátjuk egymást, az iratok tárgyalás végett ismét előterjesztessenek.

Elhatároztuk, hogy az elosztás okát nyilvános levelünk által közütdomásra hozzuk. S így jónak láttuk később a Szent-Lélek segítségül hívása mellett a méltóságos gróf és az ország méltóságainak közmegegyezése folytán szuperintendens választani. Az elvégzett ügy bizonyosságul egy lélekkel s egy akarattal ezeket írásba foglaltuk. Kelt Solnán a tanácskozás 4-ik napján 1609. év július 16-án. Trenchán, Thurzó, Árva, Liptó és Mi ezen gyűlést igazoljuk s csakis a legfontosabb okokból osztattuk föl s azért mentünk haza, hogy ha a lelki szükséglet kívánja, ismét összejövünk.

A felosztás legtöbb oka volt a méltóságos főispánnak (Thurzó) és az orthodox hithez ragaszkodó főúrnak távolmaradása. Mert ha

ők jelen vannak, vagy a közelben tartózkodnak, ahol őket a követek tanácskozási szándékaról értesíteni lehetett volna, meg lett volna a remény a legszentebb gyűlés tartására. De mivel ők részint a felséges király parancsára visszahívatottak, részint más ügyek által más helyeken voltak elfoglalva, mi határozatainkról mit sem tudhattak, így eredmény nélkül távoztunk. Második ok a tervezet különfélése, ugyanis némelyek csakis előirt s így korlátolt szavazati joggal voltak megbízva, melyen túl nem mehettek.

Harmadik ok, hogy az ágottai hitvallást követők nem nyilvános írás által hívatott meg ezen legszükségesebb s legszentebb tanácskozásra, jobbnak láttuk tehát a szavazattól elállani. Mivel pedig nem mindnyájan egy és ugyanazon hitet valljuk s így mindenkinek szabadsága van szuperintendens választani és megerősíteni, akit vagy többet választani és megerősíteni, akit vagy kiket egyházi fők gyanánt tekintsek. Zólyom vármegyei és Baimőcs kerület képviselői, pásztorai s mások az Urban jelenlevők.

Ezen egyházi gyűlésen Carbonarius András krakói származású praedikátor s turóczenzertmártoni lelkész seniorinak választott. Hrabatius Dániel szentlonai és Noszák Lőrinc szentgyörgyi újonnan meghívott lelkészek hivatalukban megerősítették.

sikeréért, a publikum még sem tudott kelleleg felmelegedni játéku hamása alatt. Ugylátszik, hogy ez a darab nem ami kicsiny, minden kilitást elzáró színpadunkra való. Igaz, hogy a játék menete is akadozott. Kiválóan oldották meg feladatukat Ungváry Mór (Kékes) J. Széll Erzi (Lenke) Korda Sándor (Kartács) és Mészáros Aranka (Babér Böske).

E hó 3-án „Luxemburg grófia“ ment, melyről jövő számunkban referálunk. Jövő heti műsor: Vasárnap „Az Obsitos“, dalmi; hétfőn „A sötét pont, vigjáték; kedden „Az erdőszleány“, operett.

HIREK.

— Bucsuest. A vármegye magyar intelligenciája rendkívül kedélyes bucsuvasora keretében mondott istenhozzádót *Kosaczky Rezső* főterdésnek és dr. *Boldis* Dezső segédantifellügyelőnek, abból az alkalmából, hogy az előbbi Munkácsra, az utóbbi pedig új állomáshelyére, Pécsre távozott. Az estén résztvett a város, sőt a vidék intelligens közönsége majdnem teljes számban. Az első pohárköszöntőt *Raisz* Béla dr. kir. járásbíró mondta. Hangulatos beszédében a távozók érdemeit méltatta. Utána *Kosaczky Rezső* köszönte meg a jóbarátok szíves megemlékezését, kiemelve azt a körülményt, hogy csak nehezen távozik e városból, melyhez annyi kedves emlék fűzi. *Petrás* Mihály dr. Boldis Dezsőt, mint a zenekar vezetőjét tünneplte. Boldis Dezső dr. a zenekar tagjaitól és a közönségtől bucsuzott talpra esett beszédében. *Gaffor* Dezső szolgabíró és *Csepcesányi* Sándor th. főjegyző a megyei tisztikar nevében bucsuzata az új segédantifellügyelőt. *Avantisz* Ödön Kosaczkytól a vadászok nevében vett bucsut. Igen talpraesett pohárköszöntőben tünneplte a távozókat *Gyulán* Gyula postafőnök is. Vacsora után *Fischer* Irénke gyönyörtlen előadott magyar nőiakkal, *Martincsek* Károly aljegyző pedig tárogatós darabjaival mulattatta a hajnali órákig együtt maradt közönséget.

— Választmányi ülés. A turóci jótékony négyestület ma délután fél 3 órakor választmányi ülést tart a vármegyeház kis termében.

— Szülők figyelmébe. A mult vasárnapi számunkban közöltük, hogy a helybeli felső kereskedelmi iskolában egy éves nő kereskedelmi tanfolyam nyílik meg. Most új-ból felhívjuk a szülők figyelmét, hogy erre a tanfolyamra a beiratások a f. hó 5-én azaz hétfőn veszik kezdetüket az igazgatóság által már közhírré tett feltételek mellett.

— Footbalmérkőzés. Mult hét vasárnapján tartotta a „Turócszentmártoni Sport Egylet“ revansche-mérkőzését a „Zsolnai Testgyakorlók Köre“ csapatával Zsolnán, mely mérkőzés a mártoniak győzelmével (4:3)

végződött. A két csapat ambiciózus és bravuros játéka változatos képet nyújtott. A heves és izgalmas játék a nézőközönséget is elragadta. Az első féldőb eredménye 2:0 Zsolna javára. A második féldőben a mártoni csapat összeszedte magát és remek játékokat produkált. Rövid idő alatt kiegyenlítette a gólokat és oly erősen támadt, hogy a játék majdnem mindig a zsolnaiak kapuja előtt folyik. A zsolnaiak váratlanul újabb labdát löttek a mártoniak kapujába, de a mártoni csapat összeszedte minden erejét és egymásután 2 gólt ad be. Eredmény volt a 40-ik percben 4:3 Márton javára. Ezen eredmény a zsolnaiakat teljesen kihozza sodrúkból és oly vadul támadtak, hogy a mártoni centert egyszerűen lekapták lábáról, úgy hogy az a földön végigterült. Az ily brutális játék láttára, a mártoniak kapitánya *Zsabka* csapatát a pályáról kivezényelte. Erre néhány zsolnai játékos az ott levő csécselékkel együtt abugolással, fütttyel, sőt ködöbálással adott kifejezést nemtetszésének. A mártoniak csak esendőrfofedezt mellett indulhattak békésen az állomásra. Nagyon csodáljuk a zsolnai játékosok inkorrektségét és érdeklődéssel várjuk a játék lefolyásáról megjelenendő közleményüket.

— Bucsuszó. Mindazoknak a kedves barátainak és tisztelt ismerősöknek, akiktől hirtelen távozásom miatt bucsut nem vehettem, ez uton mondok isenhozzádót s kérem tart-sanak meg szíves emlékezetükben. Turócszentmártonban, 1910. augusztus hó 30-án. *Dr. Boldis Dezső*, kir. segédantifellügyelő.

— Bezárt óvodák. A Ruttkán uralkodó járványos betegségek miatt, a járási orvosi véleményhez képest, a ruttkai óvodákat folyó hó 19-ig bezárták.

— Egy szélhámos leleplezése. A mult héten egy kopott külsejű csavargó-formájú egyén állított be a stubnyafütrdői fősolgabíró hivatalos s miután magát siket-némának tette, hosszas jelmagyarázat és írásbeli kérdezősködés után megértette az eljáró tisztviselővel, hogy őt *Nikolai* Sándornak hívják s romániai illetőségű. Leirta aztán, hogy libaörszés közben a cigányok kivágták nyelvét s most koldulásból tengeti nyomorúságos életét. A solgabíró előtt nagyon gyanus volt a mese s bekeverte a járási orvost, hogy a delikvenst vizsgálja meg. A járásorvos aztán kihuzta az ípse nyelvét s kistült, hogy az illetőnek kutyabaja sincsen. Kistült továbbá az is, hogy nem *Nikolai* Sándornak hívják, hanem *Rózen* Mihálynak s hogy nagykarolyi, nem pedig romániai illetőségű. A veszedelmes szélhámos a fősolgabírótság fogházában őrizik.

— A kisselmecezi önk. tűzoltóegylet ez évi nyára mulatsága a szokottnál is fényesebben sikerült. A száz és száz lampionnal kivilágított és fényesen díszített fenyvesligetben összegyűlt az egész környék intelligenciája és notabilitásai. Ott láttuk a

báró *Révay* és a gróf *Forgács* családokat, képviselőnket *Justh* Ferencet és családját. Nagy lelkesedést kellett megjelenésével özv. *Révay* Simonné, a 86 éves matróna. A közönség mulattatására volt tombola szép nyeresémtárgyakkal. Külön ki kell emelnünk a gyönyörtü tűzjátékot, mellyel a rendezők a közönséget meglepték. A mulatság vig hangulatban reggelig tartott. A kiváló erkölcsi sikernek megfelelő az anyagi is. Ily kiváló mulatságot csak ifj. báró *Révay* Gyula és *Lövinger* Lajos a kisselmecezi önk. tűzoltóegylet parancsnokai tudnak rendezni, kiknek óriási fáradozásukért elismeréssel kell adoznunk. A mulatság alkalmával felléptettek: báró *Révay* Gyula 50 kor.; özv. báró *Révay* Simonné 40 kor.; *Justh* Ferenc 30 kor.; gróf *Forgács* Károly, Szucsányi Tüzoltó Egylet 20—20 kor.; *Dusчек* János, *Lövinger* Ármán, 10—10 kor.; *Schlesinger* N. 8 kor.; *Szmatek* Kornél, *Schulz* Lajos 6—6 korona; *Gross* Lipót, dr. *Zathureczky* Miklós, *Milch* Dezső, dr. *Szombathy* György, *Buocz* Károly, dr. *Haaz* Simon, *Kovács* István, *Koztra* János 5—5 kor.; *Lamos* Emilia, *Krivaneк* Gusztáv, *Rosenfeld* Vilmos, *Spánik* Zsuzsi, dr. *Unger* Károly 4 kor.; *Jelinek* Bertalan, *Gáffor* Dezső, *Mueska* János 3 kor.; *Lukács* László, *Szolárik* István 2—2 kor.

— Sikasztó mézárosság. *Smelik* Antal mézárosságodot azzal bízta meg gazdája *Kosucz* János szucsányi mézárós, hogy a környékbeli falukban követeléseit szedje be. A segéd el is járt a megbízatásban s több helyt beszedte a kintlevőségeket. A beszedett összeggel azonban nem tért vissza gazdájához, hanem megszökött. *Bella* György podhrágyi bíró még azt is panaszolta, hogy 8 korona követelés ellenében egy darab 20 koronás bankjegyet adott át a szűkevénynek azzal, hogy a főtűs 12 koronát váltás után hozza vissza. A legény azonban ezt a pénzt is megtartotta. A szűkevényt nyomozza a csendőrség.

— Munkásszerencsétlenség. — *Pokrivka* József zátaurcasi lakos, cellulosegyári munkás a folyó hó 28-án egy lecsuzott gépsziakat akart helyére igazítani. Munkaközben a gép mellé emelt közfalról lecsuzott s a forró masszába esett, mely mindkét lábát térdig leforrázta. A munkást lakásán ápolják.

— A vasuti váróterem tolvaja. Igen gyakori eset, főleg Ruttkán, hogy mig az utas jegyet váltani megy, azalatt egy-egy merész tolvaj megdézsmálja a váróteremben őriztetlenül hagyott holmikait. Így tett *Kiska* István őrlaki illetőségű csavargó is. Az idő alatt, mig *Manheim* Henrik bécsi lakos jegyet váltott, ruha és könyveket tartalmazó uti bőröndjét elemelve, menektlni igyekezett a kúszóg felé. A lopást azonoan csakhamar észrevették s a tolvajt lefellelte a vasuti személyzet.

SIRKÖVEK

Nagy választékban!
Kitűnő minőségben!
Jutányos árakban!

SVEHLA JÁNOS

BUTORARUHAZA, TEMETKEZÉSI
VALLALATA ÉS SIRKÓRAKTARA

TURÓCZSZENTMÁRTON

Szolid és figyelmes kiszolgálás!

Válódli mahagoni és pallisander háló- és ebédülőszobabutorok. A legkittűnőbb minőségű cseresznye-, tölgy- és cserfa stb. matt és politurus butorok. Saját készítésű masszív szoba- és konyhabutorok. Szőnyegek, függönyök, szobadiszkek stb. tulhalmozott raktár miatt beszerzési áron

— **Hittlen eseléd.** *Peri* Henrik turóczenzmártoni lakos panaszt emelt a helybeli csendőrségnél, hogy zárt szekrényéből egy darab gyémántos mellűt elvesztett. Mivel pedig eselédje időközben megszűkött, a lopással az eltűnt eselédet vádolta. A csendőrség széleskörű nyomozást indított meg a eseléd után, ez ideig azonban nyomára nem akadt.

— **Betörés.** *Herber* Jánosné születeti *Faactoris* Margit blatnicai lakos panaszt emelt az illetékes hatóságnál, hogy a múlt héten az alatt, míg a mezőn volt elfoglalva, ismeretlen tettesek feltörték a lakását s a fali szekrényből 1 drb női aranyórárt, egy darab női arany nyakláncot, továbbá egy darab 20 koronás bankjegyet elloptak. A csendőrség bár azonnal megindította a szokásos eljárást, a tolvaj nyomára mindeideig nem akadt.

— **A csavargónő büne.** *Zamaroczký* Anna galicial illetőségű csavargónő ahelyett, hogy munkába állt volna, tolvajlásból tartotta fenn magát. Így akarta *Ruttkán* is biztosítani a mindennapra valót s egyik lopást a másik után követte el. A múlt héten azután rajtvesztett. *Szikora* Józsefné ruttkai lakos tetten érte, midőn szellőzni kitett értékes ágyszerűjét a tolvaj ellopva menekülni akart. A tettest átadták a csendőrségnek.

— **A posta és távirda igazgatóság közleménye.** Belgiumban a brüsszeli világkiállítás alkalmával kiállítási levélbélyegeket becsatoltak ki, amelyeket felemelt árban árúsítanak; az 1, 2, 3 és 5 centimes levélbélyegek ára a rendszer á kétszerese, a 10 centimeseké pedig 15 centimes. Ezek a kiállítási levélbélyegek csak Belgium belső forgalmában érvényesek. Ha Magyarországra küldemények bérmentésére használják föl az ilyen kiállítási levélbélyegeket, a küldeményt a magyar posta úgy tekinti, mintha egyáltalában nem volna bérmentesítve. Pozsony, 1910. augusztus 31. M. kir. posta és távirda igazgatóság.

Fontos!

Sirkővásárlók figyelmébe!

Küört a nagy sziléziai munkássztrájk s ezért a sziléziai raktáron levő összes készletben lévő áruk, mint **sirkőkövek, sirkereztek, obeliszkék f. é.** augusztus hó 27-ig bezárólag, beszerzési áron alul eladatnak. — Kiki tehát igyekezzék, ha szükséglete van sirkőre, prima és olcsó árut kizárólagosan alanti jóhírnevű cégnél fenti időn belül beszerezni.

Steiner Lajos sirkőüzlete

Turóczenzmártonban, főtca. Óriási választék a legfinomabb márvány, gránit, sienit sirkővekben. Már 40—3000 koronáig terjedő árakban kaphatók! — Az összes kőfaragómunkák és javítások elvállaltatnak. Szolid kiszolgálás!

— **Verekedés kaszákkal.** — A szlovánba szerződött vrickói aratók közt valami nézeteltérés támadt s miután a szöbeliség nem volt elég, hirtelen kaszára kaptak, Szerencsétlenségére a verokedők közé került *Pán István* 12 éves fiúcska s a kasza éles pengéje a veszekedő felek helyett őt érte. A szerencsétlen fiút súlyos sebével a helybeli kórházba szállították.

— **Meghalt hozzátartozói iránt mindenki van oly kegyelettel, hogy sirkövet állt emlékére.** A mai néhez megélhetési viszonyok között azonban jól meg kell gondolnunk, hol vehetjük olcsóbban a sirkövet. Olvasóinkat megkíméljük a sok fáradságos kutatástól és ajánlatkérésőtől, midőn felhívjuk figyelmüket a jóhírnevű *Steiner Lajos* cégre Turóczenzmártonban, kihez mindenki bizalommal fordulhat, mert a legegyszerűbb, valamint a legművészebb síremlékek igazán olcsó áron csak nála kaphatók.

KÖZGAZDASÁG.

A méhészeti kiállítás tanulságai.

Az augusztus 19-én megnyílt méhészeti kiállítás Magyarország egyik talán kevésbé méltatott termelési ágának a vázlathoz bemutatására. Méhészek- és méhészet-amatőrök sok érdekes dolgot láthattak a városligeti korcsolya csarnokban, valószínűleg sokat tanultak is, a német, osztrák- és magyar méhészet egyesületek között pedig barátságos érintkezés keletkezett a kongresszus, vagy még inkább a társas kirándulások folyamán.

Azokban nem ez az, amiről írni akarunk. A méhrajok, a modern szerkezetű kasok mellett volt valami, ami a nem-méhészt figyelmét is felkeltette: t. i. a kész cikk a méz. Csodás tisztasága átlátszó kristályszerű méz, amilyen csak a mi akácösaink mentén terem, amilyent sem a virágos Krajna, sem Stíria nem tud produkálni. A német s az osztrák méhészek ösztönösen megcsodáltak, a mi méhészeink büszkén mutattak rá a szorgalmas állatkáik termékére, mert ez a cikk olyan specialitás, mint a Rajna-menti utóérhetetlen boquet-ju rízing, melyért kincseket fizet az idegen.

Igen, ott kincseket fizet az idegen, de vajjon a mi specialitásainkért elismerésen kívül háramlik-e egyéb haszon a termelő méhésze? Bizony édes-keves. Mert ezek a kiállítók- legalább legnagyobb részt nem termelnek export-piacra. Vagy nem termelnek eleget, hogy — a külföldi forgalomhoz képest — nagy kvantumok állanak az exportör rendelkezésére. Ezek az itt kiállított méz-próbák többnyire egy-egy termelő passziójának a gyűjtöcese, specialitás, melyet magának termel, nem pedig a piacnak.

Volt a kiállítók közt egy jóképtl vidéki asszony, aki váltig magyarázta egyik ismerősének az értékesítés nehézségeit. „Hígyje el kérem, — így mondta — ilyenkor megismerjük az üzletember baját. Mennyi veszőségembe kerül, amíg ezt az egy-két üveget eladom, pedig tiszta, jó mézet kínálok.“ S könnyen elképzelhető, hogy annak a kis termésnek az értékesítésére, melyet néhány kaptára szolgáltak, nem törik magukat a kereskedők.

Pedig a méz értékesítésének helyes szervezése nagy haszon volna erre az országra. Nohéz ezresek folyhatnának be hozzánk olyan cikkért, melynek termeléséhez sem

befektetés, sem fizikai munka nem kell, sok kis embernek az égből pottyanna a kőtenyőbe az a pénz, a mit helyesen vezetett termelés és ésszerűen organizált értékesítés mellett nyerhetnének a külföldről.

Mert a termelés megélénkítője az értékesítés. Nem fogok termelni, ha nem tudom értékesíteni a cikkemet. A piac elsőrangú fontossága a termelőre s az értékesítő pénpe olyan fontos láncszem a közgazdaságban, akár a termelő.

A méhészet termékeinek értékesítésénél különbséget kell tenni a nagybirtokos uradalom és a kis ember terményének eladása között. Az előbbi, ha kellő mennyiségben termeli a cikket, esetleg maga keresheti fel a vevőt, bár a kockázat elkerülése végett inkább a vállalkozó kereskedőnek adja át termését.

A kis ember már nagyobb nehézségekkel küzd. Mindenek előtt keveset termel. Kezelése hiányos. Nem rendelkezik a szükséges kereskedelmi ismeretekkel, hogy akárcsak a közeli piacra vigye az árúját. Pedig éppen a kis embernek áldás a méhészet. Hiszen jó évben 10%-át nyeri a befektetett tőkének és úgyszólván teljesen ingyen.

A kis emberek, ha piacra s különösen ha kivitelt akarnak dolgozni, legjobb, ha termelő szövetkezetekbe tömörülnek. Nem az értékesítés céljából, mert erre a szövetkezet túl nehézkes alakulat, s rendszeren nincsen kereskedő-feje, hanem az egyenlő kvalitás a tiszta, racionális kezelés, az izléses csomagolás, egyszerűen a termény jó és esinos kiállítása érdekében.

Ez lenne az egyetlen módja az olyan mezőgazdasági cikkek kivitelinek, mint a milyen a méz. S az ilyen cikkek kivitelo még nagy mértékben lehetne fokozható.

Felölös szerkesztő: Dugovich Titus.

Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.

Kiadótulajdonos: Moskóczy Ferencné.

Nincs többszűz, reuma, köszvény,
ha állandóan a
Stubnyai Fenyő Sósorszesz

bedörzsöléseket használja.

Minden hűlésből eredő fájdalmat már rövid használat után szünteti. Kapható mindenütt! Nagy 6 üveg vételénél portmentesen a készítőnél: *Detrich Endre*, gyógyszerész Stubnyafürdő, 1/4 üveg 40 f., 1/2 ü. 1 kor. 1/1 ü. 2 kor.

Borszéki
GYÓGYES ÜDITÖVIZ.
A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!

Legszébb, legolcsóbb és legkényelmesebb
**VILÁGITÁS AZ
ACETYLEN**

Különösen a mi szabadalmazott Párisi világ-kiállításon arany-„Jdeal“⁶⁶ készü-
léssel kintüntetett „Jdeal“⁶⁶ kúnnkel.
A kezelése egyszerű, az üzem olcsó, biztos
és veszélytelen. Egy 40 gyertyafényű Auer-
égy körülbéli 1 1/2 fillérbe kerül. Több mint
1000 darab van üzemen. 5 évi jótállás.

Kellner és Schanzer BUDAPEST,
Aulich-u. 2.
az egyesült karbidgyárak képviselői.

Csak komoly érdeklődőkre reflektálunk.

225/1910. sz.

Faarverési hirdetmény.

A Lomna községi volt urbéres birtokos-
ság 1910. évi szeptember hó 26-án déli-
előtt 11 órakor a községgházán tartandó
nyilvános szó- és írásbeli árverésen eladja a
tulajdonát képező erdő 1911. és 1912. évekre
esedékes és a közig. erd. bizottság 437/1910.
számu határozatával eladásra engedélyezett
összesen 4.76 kat. holdnyi vágásterületén
található 1956 drb. tövön álló lucfenyőfa
10430 m³-re becsült mü és 3930 m³-re
becsült kéreg és tűzifa fatömegét. Kikiáltási
ár 8778 korona. Bánatpénz 900 korona.
Kiszállítási határidő bezárolag 1911. évi
december hó 31-ig. Utóajánlatok egyáltalán-
ban nem fogadtnak el. Az árverés ered-
ménye az elfogadott ajánlat benyújtó-
jára azonnal, eladóra azonban csak az illetékes
hatóság jóváhagyása után válik kötelezővé.

A részletes árverési és szerződési feltéte-
lek az alsókubini m. kir. állami erdőhivatal-
nál, az annak alárendelt alsókubini m. kir.
járás erdőgondnokságnál és a lomnai volt
urbéres einökénél tekinthetők meg naponta
11—12 óra között.

Alsókubini, 1910. évi augusztus 28-án.

M. kir. járási erdőgondnokság.

**A „PHÖNIX“
biztosító társaság**

elvállal tűz, jég,
betörés, valamint
életbiztosításokat,
közvetit baleset-
szavatossági, viz-
vezetési valamint
üvegbiztosításokat.

Főügynökség: Zólyom,
Bars és Turóczmegyék részére
ZÓLYOMBAN.

**Jóság,
ár és
súlyra**

kell a szappan összehasonlításánál és
bevásárlásánál ügyelni. A világ egy
szappana sem éri el a

**Schicht
szarvas
szappanát**

minden jó tulajdonságában, tiszta-
ságában, mosóképességében, lágyságá-
ban és olcsóságában.

Kocsikasokat

mérték után készít
a „Viktória“ kosáripár
Turóczszentmárton.
(Holländer-féle ház.)

Őszi trágyázás!

Valódi védjegyű

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb
foszforsavas műtrágya!

Csak akkor
valódi ha ilyen
szákbán van és
eredeti olomzár
van rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van
ellátva.

Óvakodjunk a hamisításoktól.

KALMAR VILMOS

a Thomasphosphatfabriken, Berlin
vezérképviseelője

Bndapest, VI. Andrassy-ut 49.

Képviselet és raktár: **Freiber-
ger Sándor, Zsolna.**

Vadon termő, hegyi gyümölcsből
készült, legfinomabb zamatu

málnaszörpöt

5 kilós bádogdobozokban 7 koro-
náért bérmentve szállit

GAZDIK JÁNOS

gyógyszerész Körömcbányán.

**Fényképészeti gépek
és az összes kellékek**

kitünő minőségben
és olcsó áron

Moskóczi Ferenczné

könyv- és papirkereskedésében
Turóczszentmártonban kaphatók.

Aki jó fényképet,
vagy hű nagytást akar, az
forduljon **HEGEDÜS I.**
fényképészhez Turócszentmár-
tonban, (Moskóczi ház), ki kivá-
natra vidékre is megy.

Óvás!

Aki varrógépet akar vásárolni, ne befolyá-
soltassa magát olyan hirdetések által, a
melyeknek az a céljuk, hogy

SINGER

név alatt használt vagy régebbi rendszert
gépeket hozzanak forgalomba. Inkább azt
vegye figyelembe, hogy varrógépeinket
nem viszontelárusítók útján, hanem saját
üzlethelyiségünkben közvetlenül adjuk el
a közönségnek.

Csak oly
üzletekben,
melyek ezen
címmel
vannak
ellátva

szerzethetők
be Eredeti
SINGER
varrógépek

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság

Turócszentmárton, Léva,
Pozsony, Besztercebánya,
Selmecbánya, Rózsahegy,
Zsolna, Alsókubin.

Legalább 3 középiskolai osztályt
végzett jó házból való fiuk

nyomdásztanulókul

felvétetnek

a Turócszentmártoni
Magyar Nyomdában.

Országszerte hire járja:
A „Keil-Lakk”-nak nincsen párja,
Pompás fényben a padló
„Keil-Lakk” amellelt olcsó.
Aki egyszer ilyet használ,
Többet mást nem tűr a háznál.
Ajtó, mosdó, ablakpárkány
Oly fehér lesz mint a márvány,
Ha „fehér Keil-Lakk”-ot veszünk,
S vele mindent jól befestünk.

Mindenkor kaphatók: **WIX MIKSA** cégnél Turócszentmárton.

Liptószentmiklós:
Schavernoch G.

Rózsahegy:
Cajka és Houdek.

Használjon Nagysád **Földes-féle**

Margit-Crémet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A Földes-féle Margit-Créme a forrangu
hölgyeknek is kedvenc szépség szerze, az
egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összehállítá-
sában rejlik, a bőr azonnal felveszi és ki-
váló hatása már pár óra alatt észlelhető.

Mivel a Földes-féle Margit Crémet
utánozzák és hamisítják, tessék eredeti
védjeggyel lezárt dobozt elfo adni, mert
csak ilyen készítményért vállal a készítő
mindennemű felelősséget.

A Földes-féle Margit-Créme ártalmat-
lan, zsírtalan, vegyítiszta készítmény.

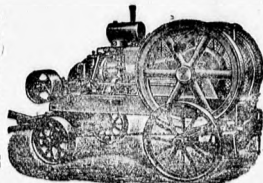
A bőr mindennemű tisztátalanságát,
széplőt, pattanást, miteszert, májfoltot,
ránccokat stb. gyorsan és biztosan el-
távolít. Nemcsak az arczbőr, hanem a
nyak, váll és kéz fehéritésére és szépi-
tésére is legalkalmasabb. — Nagy tégely
2 korona, kicsi 1 korona minden gyógy-
tárban és drogeriában.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES RELEMEN gyógyszerész ARADON.

Kapható: Turócszentmártonban To-
peczer Sándor, Körmöcbányán Gazdik
János gyógyszerüzletében.

Ugyonhöz keresetnek.

Ugyonhöz keresetnek.

EREDETI

„CHRISTOPH”

benzin szivógáz-motorok, lokomobilok és
NYERSOLAJ-MOTOROK
ma az első helyen állanak.

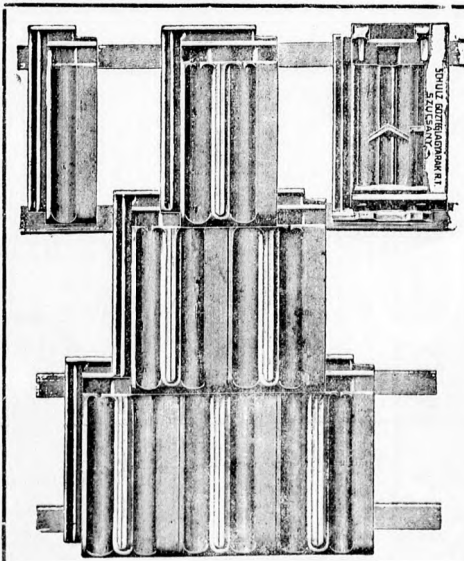
A „CHRISTOPH” név garancia.

75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

Kérjen árjegyzéket

DÉNES B. — cégtől —
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 15.

Hirdetéseket
felvesz a kiadóhivatal.

Schulz Göztéglagyarak

Részvénytársasága

Szucsány (Ks.-Od. vasút)
és Turócszentmárton
göztéglagyárai

szállítanak:

Francia kettőshornyolt-, hor-
nyolt- és hód farku fedélserepet,
alagcsöveket, nyersfalazati és
idomtéglat vizhatlan, fagyel-
lenálló, egyenetlen minőségben.
Minden iparágknak megfelelő cha-
motte és tűzálló téglat.

Építési vállalata

szerkeszt és épít: minden alaku
gyári kényényeket, kazánbe-
falazásokat és tüzelési beren-
dezéseket jótállás mellett.

Központi iroda: Szucsány.
Elárusító hely Turócszent-
mártonban **SCHULZ**
LIPÓT cégnél.